MEJDS. 2023; 13:35.
Published online 2023 May. **Original Article**

Relationship Between Attribution Styles and Inability to Make Decisions of Auditors Working in Institutions and Auditing Organizations

Mahdavian Rad Kh[1], *Zabihi A[2], Faghani Makarani Kh[3]

Author Address
1. PhD Student in Accounting, Department of Accounting, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran;
2. PhD in Accounting, Assistant Professor, Department of Accounting, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran;
3. PhD in Accounting, Associate Professor, Faculty Member, Department of Accounting, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran.
***Corresponding Author Email:** azabihi95@yahoo.com

Received: 2020 August 19; **Accepted:** 2020 October 11

Abstract

Background & Objectives: People employ an internal process to make decisions, a decision–making style. Attribution is the process people use to link events and behaviors to their underlying factors. When humans fail at something, they attribute that failure to reasons and justify it over the lack of control. Optimistic people attribute failure to external, unstable, and other reasons. Dedicated and pessimistic people attribute the cause of failure to inner, stable, and general attributes. In auditing, the effect of these characteristics on judgment, decision–making, and the type of auditor's report and its impact on the decisions of clients of auditor services is essential. So, this study investigated the relationship between attributional styles and the inability to make decisions in auditors working in audit firms and the audit organization.
Methods: The current research was applied in terms of purpose and descriptive correlational in terms of method. The statistical population included all auditors working in auditing firms and the auditing organization in 2019. Using the available sampling method, 310 auditors were selected as a study sample. The measurement tools were the Attributional Style Questionnaire (Peterson et al., 1982) and the General Decision–Making Styles Questionnaire (Scott & Bruce, 1995). Data analysis was done using descriptive statistics (mean and standard deviation) and inferential statistics (the Pearson correlation coefficient) in SPSS version 22.
Results: The results showed a negative and significant relationship between the subscales of decision–making inability and attributional styles in the subscales of stability/instability (positive), internal/external (negative), stability/instability (negative), and general/specific (negative) (p <0.01). The highest correlation coefficients were between rational decision–making style and internal/external subscale (negative) (–0.868) and between intuitive decision–making and general/specific subscale (–0.848). There was a positive and significant relationship between the subscales of inability to make decisions and attributional styles in the internal/external (positive) and general/specific (positive) subscales (p<0.01).
Conclusion: Based on the current research findings, there is a significant relationship between attribution styles and the inability to make decisions. It seems necessary to empower decision–making and proper thinking to reduce auditors' problems.
Keywords: Attribution styles, Disability, Decision making, Auditor.

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-09-15]

Copyright © 2023, MEJDS. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

مجله مطالعات ناتوانی ۱۴۰۲؛ (۱۳):۳۵.

انتشار برخط اردیبهشت ۱۴۰۲ مقاله پژوهشی اصیل

رابطهٔ سبک‌های اسنادی با ناتوانی در تصمیم‌گیری حسابرسان شاغل در مؤسسات و سازمان حسابرسی

خداداد مهدویان راد[۱]، *علی ذبیحی[۲]، خسرو فغانی ماکارانی[۳]

توضیحات نویسندگان

۱. دانشجوی دکتری رشتهٔ حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران؛

۲. دکترای حسابداری، استادیار گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران؛

۳. دکترای حسابداری، دانشیار گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان، سمنان، ایران.

***رایانامهٔ نویسندهٔ مسئول:** azabihi95@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۲۹ مرداد۱۳۹۹؛ **تاریخ پذیرش:** ۲۰ مهر۱۳۹۹

چکیده

زمینه و هدف: سبک اسنادی و توانایی در تصمیم‌گیری از عوامل مهمی هستند که می‌توانند بر کارایی حسابرسان تأثیر بگذارند. این تحقیق با هدف تعیین رابطهٔ بین سبک‌های اسنادی با ناتوانی در تصمیم‌گیری حسابرسان شاغل در مؤسسات حسابرسی و سازمان حسابرسی انجام شد.

روش‌بررسی: روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعهٔ آماری پژوهش را تمامی حسابرسان شاغل در مؤسسات حسابرسی و سازمان حسابرسی در سال ۱۳۹۸ تشکیل دادند که با استفاده از روش نمونه‌گیری دردسترس تعداد ۳۱۰ حسابرس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزارهای اندازه‌گیری در این پژوهش، پرسش‌نامهٔ سبک‌های اسنادی (پترسون و همکاران، ۱۹۸۲) و پرسش‌نامهٔ سبک‌های تصمیم‌گیری عمومی (اسکات و بروس، ۱۹۹۵) بود. برای تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخهٔ ۲۲ بهره گرفته شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد، میان سبک‌های اسنادی با ناتوانی در تصمیم‌گیری رابطهٔ معناداری وجود داشت ($p<۰/۰۱$).

نتیجه‌گیری: براساس یافته‌های پژوهش حاضر که بین سبک‌های اسنادی با ناتوانی در تصمیم‌گیری رابطهٔ معناداری وجود دارد، توجه به داشتن قدرت تصمیم‌گیری و نوع تفکر صحیح، در کاهش مشکلات حسابرسان ضروری به‌نظر می‌رسد.

کلیدواژه‌ها: سبک‌های اسنادی، ناتوانی، تصمیم‌گیری، حسابرس.

حق انتشار محفوظ است © ۱۴۰۲، مجله مطالعات ناتوانی. این یک مقاله با دسترسی آزاد است که تحت مجوز اختیار_غیرتجاری ۴/۰ بین‌المللی (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.fa) منتشر شده است که به شما اجازه می‌دهد که مواد منتشر شده در این مقاله را با شرط ارجاع مناسب به نسخهٔ اصلی، به‌طور غیرتجاری نسخه‌برداری و توزیع کنید.

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-09-15]

۱ مقدمه

افراد در زندگی خود ناگزیر هستند دربارهٔ موضوعات مختلف از ابتدایی‌ترین تا پیچیده‌ترین مسائل تصمیم بگیرند. ناتوانی در تصمیم‌گیری[1]، مشکلات جدی برای افراد ایجاد می‌کند. توانایی تصمیم‌گیری عبارت است از انتخاب یک گزینه از میان مجموعه‌ای از گزینه‌های موجود (۱). تصمیم‌گیری را می‌توان نتیجه‌ای از فرایندهای ذهنی (شناختی) دانست که منجربه انتخاب یک راه‌حل از میان چندین گزینه می‌شود و انجام موفقیت‌آمیز آن اغلب مستلزم انجام فرایندهای طولانی است. افراد از فرایندی فطری برای تصمیم‌گیری برخوردار هستند که از آن به‌عنوان سبک تصمیم‌گیری نام برده می‌شود. سبک تصمیم‌گیری، الگوی پاسخ‌گویی و عادتی اکتسابی است که افراد در مواجهه با شرایط تصمیم‌گیری از خود به نمایش می‌گذارند (۲). تفاوت اصلی در بین سبک‌ها، با میزان اطلاعات در نظر گرفته‌شده و تعداد گزینه‌های مشخص‌شده هنگام تصمیم‌گیری مرتبط است. علاوه‌براین، افراد باتوجه به اوضاع و احوال و شرایط حاکم و براساس شناخت و ارزیابی‌های خود از موضوع تصمیم، تصمیم می‌گیرند. روابط میان ویژگی‌های فردی و محیطی حاکم بر افراد، در هر لحظه موقعیتی منحصربه‌فرد را برای افراد خلق می‌کند؛ ازاین‌رو، در حوزهٔ تصمیم‌گیری، ارزیابی افراد از موضوع تصمیم و شرایط تصمیم‌گیری، متأثر از شرایط و موقعیت خاص همان لحظه است (۳). دو نفر در شرایط مشابه ممکن است تصمیمی متفاوت اتخاذ کنند یا یک فرد، باوجود بهره‌گیری از اطلاعات مشابه، در زمان‌های مختلف، به تصمیماتی غیرمشابه دست یابد. درواقع تصمیم‌گیرندگان مختلف به‌دلیل اینکه روش‌های مختلفی برای درک و ارزیابی اطلاعات به‌کار می‌برند، تصمیمات متفاوتی اتخاذ می‌کنند (۴).

اسناد[2]، عبارت است از فرایندی که افراد به‌کار می‌برند تا رویدادها و رفتارها را به عوامل زیربنایی آن‌ها پیوند دهند. همهٔ افراد برای درک محیط اجتماعی پیرامون خود، رفتار دیگران را مشاهده و آن را تحلیل و تبیین می‌کنند. سبک اسنادی اشاره به توضیحاتی دارد که افراد برای علل موفقیت و ناکامی‌های خود از حیث ثبات، کلی‌بودن و درونی‌بودن ارائه می‌دهند (۵). همهٔ افراد موفقیت را دوست دارند و برای به‌دست‌آوردن آن تلاش می‌کنند؛ اما وقتی در کاری شکست می‌خورند، این شکست را به علت‌هایی نسبت می‌دهند و از این طریق مشکل فقدان کنترل بر آن را برای خود توجیه می‌کنند. افراد خوش‌بین، شکست را به علت‌های بیرونی، ناپایدار و اختصاصی و افراد بدبین، علت شکست را به علت‌های درونی، پایدار و کلی ربط می‌دهند (۶).

در حوزهٔ حسابرسی[3]، تأثیر این ویژگی‌ها بر قضاوت، تصمیم‌گیری و نوع گزارش حسابرس و تأثیر آن بر تصمیمات استفاده‌کنندگان از خدمات حسابرسان، از اهمیت برخوردار است و نمی‌توان آن را نادیده گرفت. توجه به ویژگی‌های فردی حسابرسان و شناسایی تأثیر آن بر گزارش‌های حسابرسی موجب بهبود کیفیت گزارش‌ها و ارتقای جایگاه حسابرسان در میان استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی و گزارش‌های حسابرسی خواهد شد (۷). قضاوت و تصمیم‌گیری در حسابرسی به سه حوزه دسته‌بندی می‌شود: الف. وظیفهٔ حسابرسی؛ ب. حسابرس و ویژگی‌های وی؛ ج. تعامل بین حسابرس و سایر ذینفعان در انجام کار (۸).

بررسی رابطهٔ میان اطلاعات حسابداری و رفتار تهیه‌کنندگان و استفاده‌کنندگان اطلاعات حسابداری، رابطهٔ میان رفتارهای تهیه‌کنندگان اطلاعات حسابداری و رفتارهای تصمیم‌گیری حسابرسان ازجمله موضوعاتی است که در تحقیقات رفتاری در حسابداری و حسابرسی، قابل مطالعه و پژوهش است. حلیم و همکاران با بررسی نقش و تأثیر ویژگی‌های روان‌شناختی استفاده از کارشناسان متخصص در قضاوت حسابرسی در میان حسابرسان دریافتند که احساس مسئولیت برای تصمیم‌گیری، اعتمادبه‌نفس در تصمیمات و خلاق‌بودن و ناتوانی در بیان فرایندهای تصمیم‌گیری بر رفتار حسابرسان تأثیر دارد (۹). آقایی چادگانی و همکاران با بررسی اثرات ویژگی‌های فردی حسابرسان و مکان کنترل بر قصد حسابرسان برای گزارش، مشخص کردند که حسابرسان دارای کنترل درونی، قصد بیشتری در گزارشگری اشتباهات شناسایی‌شده درمقایسه با حسابرسان دارای کنترل بیرونی، از خود نشان می‌دهند (۱۰).

تصمیم‌گیری مدیران ردهٔ برتر مؤسسات حسابرسی بخش مهم و حیاتی فرایند حسابرسی است. برخی افراد درمقایسه با دیگران در تصمیم‌گیری موفق‌تر هستند. درک این واقعیت طی بیست سال گذشته، توجه بسیاری از پژوهشگران را به متغیرهای مؤثر بر تصمیمات افراد جلب کرده است. تفاوت در صحت اظهارنظرهای حسابرسان، نشان‌دهندهٔ تأثیر تفاوت‌های فردی در سبک‌های اسنادی بر کیفیت قضاوت و تصمیم‌گیری است؛ ازاین‌رو توجه به رابطهٔ بین سبک‌های اسنادی و نوع تصمیم‌گیری حسابرسان ضرورت دارد (۱۱). در پژوهش‌های صورت‌گرفته ویژگی‌های روان‌شناختی در رابطه با موضوعات حسابرسی به‌صورت جداگانه مطالعه شده است؛ اما تاکنون پژوهشی در ارتباط با تأثیر سبک‌های اسنادی و ناتوانی در تصمیم‌گیری حسابرسان بر مقولهٔ قضاوت و تصمیم‌گیری انجام نشده است؛ بنابراین باتوجه به آنچه بیان شد، هدف این پژوهش بررسی رابطهٔ بین سبک‌های اسنادی و ناتوانی در تصمیم‌گیری در حسابرسان شاغل در مؤسسات حسابرسی و سازمان حسابرسی بود.

۲ روش‌بررسی

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش، تحقیقی توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعهٔ آماری پژوهش را تمامی حسابرسان عضو جامعهٔ حسابداران رسمی شاغل در مؤسسات حسابرسی و سازمان حسابرسی به تعداد ۱۶۰۰ نفر تشکیل دادند که در سال ۱۳۹۸ مشغول به فعالیت بودند. براساس جدول کرجسی و مورگان، ۳۱۰ نفر با روش نمونه‌گیری دردسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند (۱۲). معیار ورود آزمودنی‌ها به تحقیق عبارت بود از: حسابرسان عضو جامعهٔ حسابداران رسمی شاغل در مؤسسات حسابرسی و سازمان حسابرسی. ملاک خروج آزمودنی‌ها از پژوهش، تکمیل‌نکردن پرسش‌نامه‌ها به‌صورت کامل بود. ملاحظات اخلاقی پژوهش حاضر به‌شرح ذیل بود: تمامی

[1]. Inability to make decisions
[2]. Attribution
[3]. Auditing

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-09-15]

شرکت‌کنندگان به‌شکل شفاهی اطلاعاتی دربارهٔ پژوهش دریافت کرده و در صورت تمایل در آن مشارکت کردند؛ این اطمینان به آزمودنی‌ها داده شد که تمامی اطلاعات آن‌ها محرمانه می‌ماند و به‌منظور رعایت حریم خصوصی، اطلاعات شخصی آن‌ها ثبت نشد.

ابزارهای زیر در این پژوهش به‌کار رفت.

ـ پرسش‌نامهٔ سبک‌های اسنادی[1]: این پرسش‌نامه توسط پترسون و همکاران در سال ۱۹۸۲ ارائه شد که ابزار رایج‌ترو پرکاربردتر روان‌سنجی برای اندازه‌گیری سبک اسنادی بزرگسالان و ارزیابی تفاوت‌های فردی است (۱۳). این پرسش‌نامه برای ارزیابی سه سبک درونی/بیرونی، پایدار/ناپایدار و کلی/اختصاصی طراحی شد. پرسش‌نامه دارای دوازده موقعیت فرضی شامل شش موقعیت مثبت و شش موقعیت منفی است و توضیحات «خوش‌بینانه» و «بدبینانه» را برای وقایع مطلوب (موفقیت) و نامطلوب (نبود موفقیت) می‌سنجد. در این پرسش‌نامه، برای هر موقعیت چهار سؤال طراحی شده است و درمجموع ۴۸ سؤال دارد. در راهنمای این پرسش‌نامه از فرد خواسته می‌شود خود را در موقعیت خاصی تصور کند و دربارهٔ علت اصلی آن موقعیت توضیح دهد. سپس به سه سؤال مطرح‌شده در هر موقعیت، در طیفی هفت‌گزینه‌ای پاسخ دهد. در پرسش‌نامه، سؤال اول هر موقعیت صرفاً برای راهنمایی و درک بهتر سایر سؤالات همان موقعیت مطرح شده است؛ درنتیجه در نمره‌گذاری، نمره‌ای برای آن در نظر گرفته نمی‌شود. موقعیت‌های مثبت شامل موقعیت‌های ۱، ۳، ۶، ۹، ۱۰ و ۱۲ و موقعیت‌های منفی شامل موقعیت‌های ۲، ۴، ۵، ۷، ۸ و ۱۱ است. در موقعیت‌های مثبت برای گزینه‌های ۱تا۷ به‌ترتیب امتیازات ۱تا۷ و در موقعیت‌های منفی برای گزینه‌های ۱تا۷ به‌ترتیب امتیازات از ۷تا۱ تخصیص می‌یابد (۱۳). در نسخهٔ اصلی پرسش‌نامه، ضریب آلفای کرونباخ در دامنهٔ ۰/۵۴تا۰/۷۲ به‌دست آمد و روایی آن مناسب گزارش شد. در ایران، جعفری پایایی مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای ابعاد اسناد منفی درونی ۰/۷۵، اسناد مثبت درونی ۰/۷۴، اسناد منفی باثبات ۰/۴۳، اسناد مثبت باثبات ۰/۵۶، اسناد منفی عمومی ۰/۷۳ و اسناد مثبت عمومی ۰/۷۶ به‌دست آورد و روایی محتوایی و صوری آن را مطلوب گزارش کرد (۱۴).

ـ پرسش‌نامهٔ سبک‌های تصمیم‌گیری عمومی[2]: این پرسش‌نامه توسط اسکات و بروس در سال ۱۹۹۵ طراحی شد که از پرسش‌نامه‌های بسیار پرکاربرد برای تعیین سبک تصمیم‌گیری به‌شمار می‌رود و برای شناسایی سبک تصمیم‌گیری حسابرسان مستقل استفاده می‌شود (۱۵). پرسش‌نامه حاوی ۲۵ سؤال پنج‌گزینه‌ای است. به‌منظور سنجش هریک از سبک‌های تصمیم‌گیری (سبک‌های عقلانی، شهودی، وابستگی، آنی و اجتنابی) پنج سؤال وجود دارد که در طیف لیکرت از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) درجه‌بندی می‌شود. این مقیاس چشم‌انداز گسترده‌ای را دربارهٔ سبک‌های تصمیم‌گیری فراهم می‌کند و یکی از مقیاس‌های شناخته‌شده برای سبک‌های تصمیم‌گیری است (۱۵). در نسخهٔ اصلی، پایایی پرسش‌نامه با استفاده از آلفای کرونباخ برای سبک‌های مختلف از ۰/۶۲ تا۰/۸۷ و روایی آن نیز مناسب گزارش شد (۱۵). در ایران در پژوهش میکائیلی و همکاران، پایایی پرسش‌نامهٔ سبک‌های تصمیم‌گیری و ابعاد آن با آلفای کرونباخ در تمامی ابعاد ۰/۸۹ و برای ابعاد شهودی، وابستگی، اجتنابی، عقلانی و آنی به‌ترتیب ۰/۸۳، ۰/۹۰، ۰/۸۷، ۰/۸۵ و ۰/۰۹۱ محاسبه شد و روایی محتوایی آن نیز به تأیید رسید (۱۶).

تجزیه‌وتحلیل داده‌ها با استفاده از روش‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون در نرم‌افزار SPSS نسخهٔ ۲۲ انجام شد.

۳ یافته‌ها

تحلیل داده‌ها به‌منظور بررسی رابطهٔ سبک‌های اسنادی با ناتوانی در تصمیم‌گیری صورت گرفت. بدین‌منظور از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. در جدول ۱، شاخص‌های میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش گزارش شده است.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر		میانگین	انحراف معیار
سبک‌های اسناد	درونی/بیرونی‌بودن (مثبت)	۲۲/۶۴	۵/۳۷
	ثبات/بی‌ثباتی (مثبت)	۱۶/۲۹	۷/۰۵
	کلی/خاص‌بودن (مثبت)	۲۳/۱۴	۵/۷۵
	موقعیت‌های خوش‌بینانه	۶۲/۰۷	۹/۷۰
	درونی/بیرونی‌بودن (منفی)	۲۳/۹۱	۵/۱۹
	ثبات/بی‌ثباتی (منفی)	۲۵/۰۰	۴/۵۶
	کلی/خاص‌بودن (منفی)	۲۳/۹۰	۵/۰۶
	موقعیت‌های بدبینانه	۷۲/۸۲	۱۳/۴۸
	سبک‌های اسنادی	۱۳۴/۹۰	۱۲/۲۳
سبک‌های ناتوانی در تصمیم‌گیری	آنی	۱۹/۳۹	۴/۹۷
	وابستگی	۱۹/۴۴	۴/۶۲
	اجتنابی	۱۹/۰۷	۴/۲۹
	شهودی	۲۰/۲۹	۴/۱۱
	عقلانی	۲۰/۰۴	۴/۱۲
	سبک‌های تصمیم‌گیری	۹۸/۲۴	۱۹/۱۸

[1]. Attributional Style Questionnaire (ASQ)

[2]. General Decision-Making Styles Questionnaire

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-09-15]

در جدول ۲ ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرها آورده شده است.

جدول ۲. نتایج ضرایب همبستگی پیرسون بین سبک‌های اسنادی و ناتوانی در تصمیم‌گیری

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
درونی/بیرونی‌بودن (مثبت)	۱										
ثبات/بی‌ثباتی (مثبت)	۰/۲۵۵ـ	۱									
کلی/خاص‌بودن (مثبت)	۰/۶۲۱	۰/۴۵۲ـ	۱								
درونی/بیرونی‌بودن (منفی)	۰/۶۸۷ـ	۰/۳۷۶	۰/۶۴۴ـ	۱							
ثبات/بی‌ثباتی (منفی)	۰/۵۰۷ـ	۰/۳۸۶	۰/۵۲۵ـ	۰/۶۷۷	۱						
کلی/خاص‌بودن (منفی)	۰/۷۶۲ـ	۰/۴۲۶	۰/۷۰۷ـ	۰/۸۶۹	۰/۶۵۸	۱					
آنی	۰/۶۰۴	۰/۳۹۶ـ	۰/۶۹۵	۰/۵۱۷ـ	۰/۳۷۴ـ	۰/۵۲۹ـ	۱				
وابستگی	۰/۶۱۸	۰/۴۷۳ـ	۰/۸۵۵	۰/۶۵۱ـ	۰/۵۳۷ـ	۰/۶۹۱ـ	۰/۷۴۰	۱			
اجتنابی	۰/۹۱۷	۰/۳۱۱ـ	۰/۶۲۶	۰/۶۸۶ـ	۰/۵۳۹ـ	۰/۷۲۶ـ	۰/۶۲۴	۰/۶۵۲	۱		
شهودی	۰/۶۵۰	۰/۴۸۶ـ	۰/۶۹۰	۰/۸۱۹ـ	۰/۶۷۲ـ	۰/۸۴۸ـ	۰/۵۵۱	۰/۷۲۴	۰/۶۹۵	۱	
عقلانی	۰/۶۹۷	۰/۴۷۸ـ	۰/۷۱۸	۰/۸۶۸ـ	۰/۶۴۶ـ	۰/۸۲۰ـ	۰/۵۵۱	۰/۷۲۳	۰/۷۴۴	۰/۹۰۴	۱

براساس نتایج جدول ۲، بین خرده‌مقیاس‌های ناتوانی در تصمیم‌گیری و سبک‌های اسنادی در خرده‌مقیاس‌های ثبات/بی‌ثباتی (مثبت)، درونی/بیرونی‌بودن (منفی)، ثبات/بی‌ثباتی (منفی) و کلی/خاص‌بودن (منفی) رابطهٔ منفی و معنادار وجود داشت ($p<۰/۰۱$). بیشترین مقدار ضریب همبستگی بین سبک تصمیم‌گیری عقلانی و خرده‌مقیاس درونی/بیرونی‌بودن (منفی) (۰/۸۶۸ـ) و بین تصمیم‌گیری شهودی و خرده‌مقیاس کلی/خاص‌بودن منفی (۰/۸۴۸ـ) بود. همچنین بین خرده‌مقیاس‌های ناتوانی در تصمیم‌گیری و سبک‌های اسنادی در خرده‌مقیاس‌های درونی/بیرونی‌بودن (مثبت) و کلی/خاص‌بودن (مثبت) رابطهٔ مثبت و معنادار وجود داشت ($p<۰/۰۱$).

۴ بحث

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطهٔ بین سبک‌های اسنادی و ناتوانی در تصمیم‌گیری در حسابرسان شاغل در مؤسسات حسابرسی و سازمان حسابرسی بود. باتوجه به نتایج پژوهش، بین سبک‌های اسنادی و ناتوانی در تصمیم‌گیری رابطهٔ معنادار وجود داشت. این نتیجه با یافته‌های پژوهشی آقایی چادگانی و همکاران همخوان است. آن‌ها دریافتند، باتوجه به رابطهٔ بین تفاوت‌های فردی و شناختی افراد با سبک پردازش اطلاعات، تصمیم‌گیری و قضاوت، ارتباط مستقیمی میان سبک‌های تفکر و سبک‌های مدیریت و تصمیم‌گیری وجود دارد (۱۰). در تبیین یافتهٔ پژوهش می‌توان گفت، تفاوت اصلی بین سبک‌ها به میزان اطلاعات در نظر گرفته‌شده و تعداد گزینه‌های مشخص‌شده هنگام تصمیم‌گیری مرتبط است. علاوه‌براین، افراد باتوجه به اوضاع و احوال و شرایط حاکم و براساس شناخت و ارزیابی‌های خود از موضوع تصمیم، تصمیم می‌گیرند. روابط میان ویژگی‌های فردی و محیطی حاکم بر افراد، در هر لحظه موقعیتی منحصربه‌فرد را برای آنان خلق می‌کند که تکرارناشدنی است؛ چراکه در تصمیم‌گیری بعدی نه شرایط همان شرایط قبلی است و نه فرد همان فرد قبلی (۲). رفتار افراد در تصمیم‌گیری تفاوت دارد: برخی به‌سرعت به تصمیم می‌رسند؛ برخی برای تصمیم‌گیری به زمان بیشتری نیاز دارند؛ عده‌ای صرفاً بر دانش خود تکیه می‌کنند؛ برخی از نظرات و توانمندی دیگران بهره می‌برند؛ برخی تصمیمات فارغ از تأثیرات محیط است؛ اما برخی تحت‌تأثیر شرایط محیطی قرار دارد. این امر نشان می‌دهد، عوامل بسیاری ازجمله سبک‌های اسنادی و منبع کنترل بر نحوهٔ تصمیم‌گیری افراد تأثیر می‌گذارد (۱۷).

درک علل رفتار افراد به‌دلیل تأثیر متقابل آن در ارتباط با عوامل فردی و محیطی دارای اهمیت بسیاری است. اشخاص همواره سعی دارند به درک درستی دربارهٔ سایرین دست یابند و همین‌طور مایل هستند دیگران نیز آن‌ها را درک کنند. چنین درک متقابلی، احتمالاً مانع سوءبرداشت‌ها و عکس‌العمل‌های نامناسب در مناسبات میان افراد می‌شود (۵). افراد سبک‌های اسنادی را به‌کار می‌گیرند تا رویدادها یا رفتارها را به عوامل زیربنایی خود پیوند دهند. نتایجی که آدمی دربارهٔ علل رفتار دیگران به‌دست می‌آورد، بر ارتباط میان افراد تأثیر می‌گذارد. نحوهٔ اسناددهی ما دربارهٔ دیگران تأثیر زیادی بر واکنش ما درمقابل آن‌ها و نیز نحوهٔ اسناد به رفتار خودمان دارد. تفاوت‌های فردی دارای نقش مهمی در نحوهٔ اسناددهی افراد دربارهٔ وقایع منفی است. نحوهٔ اسناددهی می‌تواند تأثیر زیادی بر احساسات افراد به وقایع و پاسخ به آن‌ها داشته باشد؛ ازاین‌رو اِسناد نقش مهمی در بسیاری از جنبه‌های رفتار اجتماعی ازجمله متقاعدسازی، پیش‌داوری، مراودات اقتصادی، نفوذ اجتماعی، ناتوانی در تصمیم‌گیری و تعارض ایفا می‌کند (۱۸).

تصمیم‌گیرندگان به‌دلیل اینکه روش‌های مختلفی برای درک و ارزیابی اطلاعات به‌کار می‌برند، تصمیمات متفاوتی اتخاذ می‌کنند. تفاوت در فرایند پردازش اطلاعات ممکن است ناشی‌از احساسات یا ویژگی‌های شخصیتی افراد باشد. به همین ترتیب، تصمیمات حسابرسان می‌تواند تحت‌تأثیر ویژگی‌های روان‌شناختی آنان قرار گیرد؛ بنابراین، توجه به عوامل مؤثر بر قضاوت و تصمیم‌گیری حسابرسان، امری مهم و ضروری است که موجب افزایش کیفیت گزارشات حسابرسی و ارتقای جایگاه حسابرسان نزد استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی می‌شود (۱۹). سبک اسنادی، محیط حسابداری و حسابرسی بر قضاوت و تصمیم‌گیری‌ها مؤثر است. حسابرسان با کمک تفاوت‌های فرد در دانش، سبک‌های اسنادی، شناختی و انگیزش، تصمیمات متفاوتی اتخاذ می‌کنند که این امر در نتیجهٔ عملکرد آن‌ها در مؤسسات و

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-09-15]

سازمان‌های حسابرسی اثر می‌گذارد. اگر همهٔ افراد اطلاعات را به یک صورت به‌دست آورند و پردازش کنند، به تصمیمات و راه‌حل‌های یکسان می‌رسند؛ اما وجود سبک‌های اسنادی متفاوت در آن‌ها موجب می‌شود تا کیفیت قضاوت‌ها و تصمیم‌گیری‌ها متفاوت باشد (۱۱). زندگی روزمره پر از انتخاب فعالیت‌ها است و سبک تصمیمات افراد به تعیین عملکرد و مسیرهای شغلی و حتی پیامدهای سلامت کمک می‌کند. فرایند تصمیم‌گیری، فعالیت شناختی درگیر هنگام مواجههٔ فرد با مشکل یا موقعیتی یا ارائهٔ مجموعه‌ای از گزینه‌ها برای انتخاب است. سبک تصمیم‌گیری به‌عنوان سبکی شناختی است که در آن افراد اطلاعات را از دنیای بیرون دریافت می‌کنند و براساس این اطلاعات تصمیم می‌گیرند. سلامت حسابرسان برای تصمیم‌گیری صحیح و پیشبرد اهداف برای مؤسسات حسابرسی مهم است (۲۰). افراد با سبک اسنادی درونی، تصمیم‌های منطقی بهتری می‌گیرند و وظیفهٔ تصمیم‌گیری‌های خود را بر عهده دارند؛ درنتیجه برای تصمیم‌گیری بهتر تلاش بیشتری می‌کنند. این افراد که دارای سبک تصمیم‌گیری عقلانی هستند، در نوع اسناددهی خود ثبات و پایداری دارند و نتایج عملکرد خود را به علل خارج از خود نسبت نمی‌دهند (۱۸).

پژوهش حاضر نیز مانند هر پژوهشی، محدودیت‌های خاص خود را داشت؛ ازجمله اینکه در پژوهش حاضر ابزار به‌کاررفته پرسش‌نامه بود و افراد ممکن است به‌دلایل مختلف، واقعیت‌ها را منعکس نکنند. کنترل‌نشدن همهٔ متغیرهای مداخله‌گر مثل سن، وضعیت اقتصادی‌اجتماعی حسابرسان و... از دیگر محدودیت‌های این پژوهش بود.

در پایان باتوجه به نتایج حاصل می‌توان دوره‌های آموزش مهارت‌های ویژه برای حسابرسان برگزار کرد؛ زیرا حسابرسان ممکن است با استفاده از شواهد و مدارک مشابه دربارهٔ دو صاحب‌کار قضاوت‌های متفاوتی داشته باشند و گزارش‌های غیرمشابه تهیه کنند؛ یا یک حسابرس با استفاده از یک‌سری از شواهد، امروز به قضاوتی دست یابد و در زمانی دیگر، همان شواهد و مدارک، وی را به قضاوتی دیگر رهنمون سازد. اینکه افراد در موقعیت‌های مشابه تصمیمات مختلف و در موقعیت‌های مختلف تصمیمات مشابه می‌گیرند، می‌تواند بیانگر تأثیر تفاوت‌های شخصیتی بر تصمیم‌گیری افراد باشد. همچنین به سایر پژوهشگران پیشنهاد می‌شود از روش‌های آماری کیفی درزمینهٔ موضوع پژوهش حاضر استفاده کنند.

۵ نتیجه‌گیری

باتوجه به نتایج پژوهش حاضر، بین سبک‌های اسنادی و ناتوانی در تصمیم‌گیری رابطهٔ معنادار وجود دارد. سبک‌های اسنادی، مقوله‌ای است که عموماً برای قضاوت و تصمیم‌گیری استفاده می‌شود و حسابرسان در تمام مراحل حسابرسی با قضاوت و تصمیم‌گیری سروکار دارند. همچنین حسابرسان ممکن است در فرایند حسابرسی، به مشتری واکنش‌های احساسی داشته باشند یا در اجرای وظایف اضطراب را تجربه کنند؛ درنتیجه واکنش‌های احساسی حسابرسان می‌تواند بر تصمیمات آن‌ها تأثیر بگذارد.

۶ تشکروقدردانی

از تمامی شرکت‌کنندگان در پژوهش و همچنین اساتید محترم که صبورانه محققان را یاری رساندند، سپاسگزاری می‌شود.

۷ بیانیه‌ها

تأییدیهٔ اخلاقی و رضایت‌نامه از شرکت‌کنندگان

مقالهٔ حاضر برگرفته از پایان‌نامهٔ مقطع دکترای دانشگاه آزاد ساری است. ملاحظات اخلاقی پژوهش حاضر به‌شرح ذیل بود: تمامی شرکت‌کنندگان به‌شکل شفاهی اطلاعاتی دربارهٔ پژوهش دریافت کرده و در صورت تمایل در آن مشارکت کردند؛ این اطمینان به آزمودنی‌ها داده شد که تمامی اطلاعات آن‌ها محرمانه می‌ماند و به‌منظور رعایت حریم خصوصی، اطلاعات شخصی آن‌ها ثبت نشد.

رضایت برای انتشار

این امر غیرقابل اجرا است.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند هیچ‌گونه تضاد منافعی در چاپ و انتشار مقاله با دیگر اشخاص ندارند.

References

1. Bhattacharjee S, Moreno K. The impact of affective information on the professional judgments of more experienced and less experienced auditors. J Behav Decis Making. 2002;15(4):361–77. https://doi.org/10.1002/bdm.420
2. Shaghaghy F, Saffarinia M, Iranpoor M, Soltanynejad A. The relationship of decision-making styles and attributional styles in addicted and non-addicted men. Addict Health. 2011;3(3–4):99–104.
3. Fan J. The role of thinking styles in career decision-making self-efficacy among university students. Think Skills Creat. 2016;20:63–73. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2016.03.001
4. Jaffar N, Salleh A, Iskandar TM, Haron H. A conceptual discussion on the external auditor's personality and detection of fraud. European Journal of Social Sciences. 2006;4(1):66–76.
5. Maricuțoiu LP, Paloș R. Adaptation of the Thinking Styles Inventory (TSI) within a Romanian student sample. Romanian Journal of Applied Psychology. 2014;16(1):20–4.
6. Apaydin BB, Cenberci S. Correlation between thinking styles and teaching styles of prospective mathematics teachers. World Journal of Education. 2018;8(4):36–46. https://doi.org/10.18488/journal.61.2020.81.190.206
7. Yang L, Brink AG, Wier B. The impact of emotional intelligence on auditor judgment. Int J Audit. 2018;22(1):83–97. https://doi.org/10.1111/ijau.12106

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-09-15]

8. Clayton P, Kimbrell J. Thinking preferences as diagnostic and learning tools for managerial styles and predictors of auditor success. Managerial Finance. 2007;33(12):921–34.
9. Halim HA, Jaafar H, Janudin SE. Factors influencing professional judgment of auditors in Malaysia. International Business Research. 2018;11(11):119. https://doi.org/10.5539/ibr.v11n11p119
10. Aghaei Chadegani A, Mohamed ZM, Iskandar TM. The influence of individual characteristics on auditors' intention to report errors. Journal of Economics, Business and Management. 2015;3(7):710–4. https://doi.org/10.7763/JOEBM.2015.V3.271
11. Arab Mazar M, Maseihabadi A, Pouryousof A. Auditor's cognitive style, information load and judgment quality in going concern. Accounting and Auditing Review. 2012;19(2):73–96. [Persian] https://acctgrev.ut.ac.ir/article_29200.html?lang=en
12. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement. 1970;30(3):607–10.
13. Peterson C, Semmel A, von Baeyer C, Abramson LY, Metalsky GI, Seligman MEP. The attributional Style Questionnaire. Cogn Ther Res. 1982;6(3):287–99. https://doi.org/10.1007/BF01173577
14. Jafari A. The prediction of internal-external motivation for learning based on attribution styles and self-efficacy in medical sciences students. Educ Strategy Med Sci. 2018;11(1):9–14. [Persian] http://edcbmj.ir/article-1-1254-en.html
15. Scott SG, Bruce RA. Decision-making style: the development and assessment of a new measure. Educ Psychol Meas. 1995;55(5):818–31. https://doi.org/10.1177/0013164495055005017
16. Mikaeili N, Golizad M, Ghasemi Nejad MA. The relationship between individual difference in decision making styles and social adjustment in students. Journal of Personality and Individual Differences. 2015;4(8):125–38. [Persian]
17. Arslanoğlu C, Doğan E, Acar K. Investigation of decision making and thinking styles of volleyball referees in terms of some variables. J Educ Train Stud. 2018;6(10):21. https://doi.org/10.11114/jets.v6i10.3431
18. Yaghoubi R, Hakami M, Ranjbaripoor T. Comparison of personality traits and attribution styles among runaway and normal girls in Tehran. International Journal of Medical Research & Health Sciences. 2016;5(12):274–8.
19. Curtis GJ, King G, Russ A. Reexamining the relationship between thinking styles and transformational leadership: what is the contribution of imagination and emotionality? J Leadership Studies. 2017;11(2):8–21. https://doi.org/10.1002/jls.21508
20. Saffarinia M, Mohammadi R, Hasanzadeh S. Decision making styles and mindfulness and mind reading: the study of these structures' relationship in a non-clinical group. Educational Sciences and Psychology Social Cognition. 2017;5(2):120–35. [Persian]

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-09-15]